

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeridem, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zachy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Égészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRÉCZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A németek.

Tanulhatunk a németektől. Az egyesült nagy birodalom 45—50 millió lakost számlál, ezeknek csak egyharmada katolikus, mégis ez a töredék oly erős pozíciót foglal el úgy a közéletben, mint a parlamentben, hogy az állam legnemesebb részét képezi, a melyre minden fontos kérdésben igényt tartanak.

Ki nem tudja a német katolikusok keserves helyzetét, a melyben ezeltől 30 esztendővel is nyögtek. Bismarck, a nagy államférfi, a kiből államférfiúi ereje, tudománya mellett ép akkora felekezeti elfogultság is volt, megcsinálta a hadi tervet, a mely szerint a német katolikusokat a birodalom protestáns lakói közé kell olvasztani.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung, a birodalmi kancellár lapja, 1873-ban így fejezte ki a nagy Bismarck és elvtársainak terveit: „Végére is hosszú és kínos küzdelem után el fog jönni az idő, midőn valamennyi vallási rajongó, valamennyi hazátlan ultramontán meg lesz puhítva és el lesz takarítva a német papság által s akkor majd a mi fiaink és késő unokáink tárt karokkal rohannak protestáns testvéreik felé, hogy velük testvéri szövetségre lépjenek és a jövőben nemzeti egyházat megalapítsák, a melyben az ember sem a dogmák, sem rendszabályok terhe alatt nem nyög.” Ennek az óriási tervnek a megvalósítására szolgáltak a májusi törvények, a melyekkel

a keménynyaku pápistákat megtörni akarták. Az ellenszegülők jajszavát a sötét börtönök nyirkos falai nyelték el. Rövid idő alatt 9 püspököt, érseket és bibornokot csuktak börtönbe, alig maradt egy-két öreg tehetetlen egyházfő püspöki rezidenciájában. Velük mentek természetesen a papok százaai és ezrei. Mikor a börtön nem használt, a kiehéztetéshez fogott Bismarck. Pár év alatt körülbelül 18 millió márkát tartott vissza a papok fizetéséből. Természetesen ez a lassu kínzás sem törte meg a német katolikusokat. Sőt épen ezek a drákai rendszabályok voltak a magvai annak a centrumpartnak, a katolikus képviselők pártjának, a kikre ma Németország kénytelen-kelletlen a legnagyobb elismeréssel, a legnagyobb tisztelettel tekint.

Nem ismertek félelmet, a gyalázás nem ijesztette vissza őket a szervezkedés nagy munkájától s ennek köszönhetik, hogy elrablott jogaik már eddig is nagyrészt visszakerültek, a mi még hiányzik, erős a remény, hogy rövid idő leforgása alatt ismét birtokukba kerül.

A centrumnak jelenleg 105 képviselője van, több, hatalmasabb, mint a birodalom bármely pártjának. A császár tiszteletben tartja s a kormány bármit akar keresztülvinni, csak a centrum hozzájárulásával cselekedhetik. Ennek a hozzájárulásnak mintegy vizontszolgáltatásként kapják vissza a német katolikusok konfiskált jogaikat. Lieber, a párt vezére egész csomó törvényjavas-

latot terjesztett be, a melyben a gazdák, a kisemberek védelmén kívül a vallás-felekezetek teljes szabadságát, a gyermekek nevelése körüli jogokat, a vallás szabad hirdetését, vallási testületek szabad működését is követelik. A kormány, a mely egykor elvette azon jogokat, most hajlandó azok visszaadásában belemenni.

Ime az összetartás, az erők szét nem forgácsolásának édes gyümölcse!

És ki mondhatná, hogy az állami rend, a jog, a törvény és igazság valami rövideget szenvedett volna a centrum politikai működése által. Bármit cselekedett, bárhova állott segítő karjával, mindenütt a jólét magvait hintette és segített megakadályozni az igazságtalanság, a törvénytelenység felbujzását. Hogy többet ne említsünk, a szocializmus méregfogait kiszedték Németországban. Nem fegyverrel, nem a mozgalom elfojtásával, hisz ez mindenütt nagyobbra növeli a bajt, hanem igazságos és okos törvényekkel. A katolikusok által lakott területeken, a hol a centrum hatása, működése visszatükröződik, a szocialdemokraczia mindenütt kudarcot vall, még olyan helyeken is, a hol majdnem kizárólag munkások laknak, teszem a Krupp-gyár területein, a hol ezrekre megy a választó munkások száma s a szocialisták mindig nagy vereséggel kénytelenek visszavonulni. Ép ellenkezőleg áll a dolog a protestánsok lakta vidékeken.

Nem kell félni soha a vallástól a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Az özvegy esküje.

Mióta Kis Ferencz meghalt, az özvegyével nem lehetett okosan beszélni. Pedig hogy nem esett a feje lágýára, azt magmutatta férjeura életében. A fél faluval tetette magának a szépet, s az ő Ferkóját mégis úgy tudta az orránál fogva vezetni, hogy fiabétűt se gyanított az egész dologból. Dehogyan tudta ő azt, hogy kutya van a kertben s annál kevésbbé tudta, hogy azt a kutyát Bognár Gyurinak hívják.

Bognár Gyuri volt inkább a legjobb barátja. Az Urísten tudja jegjobban, mit csinált mielőtt Kis Ferencznek életét megkeserítette volna, hát szépen kiterítette. Felesége megsiratta, a pap beszentelte, a kántor ékes rigmusokkal elbuzosztatta az árnyékvilágban visszahagyott minden rokonától és jóbarátjától, aztán pedig punktum, porzót rá. Kis Ferencz nem volt többé.

Hanem vala egy szép özvegye s annak tenger tisztelője. Hanem hát hasztalan volt minden erőlködésük, mert Bognár Gyuri levette valamennyit. Ha valaki, akkor hát ő bujtatja új főkötő alá azt az özvegy menyecskét.

Csakhogyan Kis Ferenczné mintha egyszerre megváltozott volna. Nem az volt már, ki volt

régén. Más, egészen más volt a formája, tekintete, viselkedése. Ez emberfia közben komolyan megijedhetett volna tőle.

Be se várta a gyászszendő leteltét s máris mulatságokra járt. Tánczolt kivilágos kivirradtig, ő volt mindig az utolsó. Vele söpörték ki a lakodalmakat és bucsukat. S olyankor akárcsak esze se lett volna. Valamikor olyan szépen, olyan büszkén, kecsesen rakta ki a csárdást, most meg valósággal a bolondját járja. A ki látta, megcsóválta rá a fejét. Dehogyan tudták, mi lette azt a szép menyecskét. Akárcsak tisztán elrugaszkodott volna az Urístenről.

Pedig dehogyan. Egyszer csak elkezdett imádkozni. Örökké a templomot bujta, két szemét úgy elfordította, mintha nem is arra teremtette volna az Urísten, hogy a férfinépet bolondítsa vele. Kérőről meg épen hallani sem akart.

Mikor teszem Bognár Gyuri, a régi udvarlója azzal állott elő, hogy hát no, széna-e vagy szalma, lesz-e a felesége vagy se? Akkor egész testében megrázkódott s aztán felelt:

— Hogy lehetnék, mikor mégél az uram!

— Az urad? kacagott Bognár Gyuri, hát megbolondultál, Ágnes?

— De mikor egyszer tudom, hogy él.

— Tudod a manót, — vágott vissza boszún Bognár Gyuri, — né bolondulj, ha egyszer

mondom. Hiszen az uradat mi tettük, a pap és a kántor bucsuztatta. Fejér Ferencz, Csiesóka Péter, Garas Pista, meg Török Kelemen vitték a szent Mihály lovát. Hogyne halt volna hát akkor meg. Úgy elhalálozott az, kell az itéleti trombitának is hosszú haragásába kerülni, míg nekimozdul majd a sir teneken. Te siratad meg keserű könnyeiddel s Lancosák Mária, a sirásó földelte el. Kell-e ennel meg több bizonyosság? Ne beszélj hát félre, galambom, mert Isten ucsese megharagszom.

Haragszol, nem haragszol, mit tehetek én róla! felelt a szép özvegy egész testében remegve. Azért mégis úgy vagyon az, a miként én mondom: az én uram nem halt meg, hiszen minden éjjel ellátogat hozzám.

— Az eszed csúcsa látogat el hozzád! pattant föl boszusan Bognár Gyuri, hogy beszélhetsz olyan bolondokat?

— Gyuri! szolt kisérteti hangon az asszony, bár úgy volna, a hogy te mondd.

— Hát komolyan megy az eszed, Ágnes?

— Azt hiszem, nem megy, hanem az uram minden éjjel megkerül hozzám. Brr... Fázni kezdek.

Bognár Gyuri csak a fejét csóválta s nem tudta, mit gondoljon az asszony felől. Az ijedt formája azt mutatta, hogy bármilyen ostobaságot hord is össze, valaminek mégis kell lennie a

politikában, az mindig nemesítőleg, ki-
egyenlítőleg hat. Nem elnyomásra, nem
szellemi rabszolgásra, hanem szabadsá-
gra, és világosságra törekszik. Példa-
ra Németország az ő óriási haladásával,
a mely minden nemzetet maga mögött
hagy. A liberális felvilágosodást
hangoztat és kénytelenek vagyunk beval-
lani a tudomány csodját, szabadságról
beszél s lépten-nyomon a nyomorúság
kiáltó szava hangzik, a sülyedés erkölcsi
és anyagi ügyeinkben.

A városi közkórház.

Az új megyei kórház 1901. január hó 2-án
megnyílik, ugyanakkor megszűnik a régi megyei
kórház s meg kell szünnie a városi közkórház-
nak is. Elég nagy hiba, hogy a városi közkór-
ház megszűntetése s így a kórházi épületnek
mikénti felhasználása tárgyában ez ideig komoly
intézkedés nem történt, hiszünk azonban, hogy a
kérdés függő kérdés tovább nem marad s mego-
loást nyer a közel jövőben. Az ódon, rozszant
épületnek lebontása mindenesetre kívánatos volna,
az újra felépítéshez szükséges anyagi áldozatra
azonban a város ez idő szerint nem képes. Meg
kell tehát alkudni a helyzettel, el kell fogad-
nunk, meg kell barátkoznunk avval az eszmével,
mely szerint a régi kórházból, a mennyiben is-
kolának, árvaháznak, aggintezetnek nem alkalm-
mas, *elmebeteg ápoló intézet* legyen. Tudjunk, hogy
e téren mi magyarok nagyon szegények vagyunk,
s így egy ilyen intézmény létesítése nemcsak
szükséges, de esetleg jövedelmező vállalat lenne.

Itt járt városunkban Raisz Gedeon minisz-
teri tanácsos, egészségügyi felügyelő s oly nemű
kijelentést tett, hogy az állam garanciát vállalna
az iránt, hogy az intézetnek állandóan legyen
50 gyógyíthatlan elmebetege napi 1 k. 80 f.
ápolási díj mellett.

Az intézmény szükséges és üdvös voltát
bizonyítanunk felesleges, ezt tudjuk, érezzük
mindnyájan. Ez alkalommal száraz számadatak-
kal, melyeket a leghitelesebb forrásból nyertünk,
legjobb belátásunk szerint annak az igazolására
törekszünk, hogy a városnak ez az intézet elte-
kinthető a forgalmi előnyöktől, anyagi hasznot is

dologban. Az asszony elbűszökött tőle, hanem
ő egy darabig habozott, menjen-e, ne menjen?

És utána ment-

Majdnem együtt léptek be otthon a fél-
homályos szobába s Agnes, hogy mögötte lép-
teket hallott, kétségbeesetten fölkiáltott: elterül
a földön, ha Bognár Gyuri föl nem fogja
hamarosan.

Csúkkal keltegette, szerelmes szóval no-
szolta, hogy hát ne féljen, emelje föl azt a ra-
gyogó két szemét, mert hiszen ő az. Bognár
Gyuri.

Te? Gyuri, te vagy? Igazán te? tört ki
félénken a magához tért asszony.

— En hát. Ki voltok más? Eljöttem la-
kásodra megbizonyosodni a dolog igazsága felől.
S most látom, hogy te még az árnyéktól is
megijedsz. Tölem félni! Ki látta...

— Pedig töled kellene félnem. Te vagy az
oka mindennek.

— Agnes! hangzott a legény szemrehányó
szava.

— Bocsáss meg Gyuri, mert félrebeszéltek,
sugta a szenvedő lélek, két karjával még
szorosabban Bognárhoz kapaszkodva. Mintha félt
volna valamitől. Mentse meg, Gyuri, édes ga-
lambom, mentse meg engem!

— De mitől, kitől mentselek meg, édes
lelkem?

— Attól a kísértettől, a büntőtől, a lelki-
merettől.

hozna. Három évi átlag szerint megállapítottuk
a kórház jelenlegi fentartási költségeit hiteles
adatok nyomán.

Az alábbi kimutatásnak zárójelben levő
számadatai az évi kiadás krononézékben tüntet-
tetik fel: gondnok (700), szolgabérek (663),
irodaszerek (104), őltmezés (9372), gyógy- és
orvosszerek (1833), ruhanemű s egyéb évenként
pótlást igénylő felszerelés (1774), fűszerkereske-
desből beszerzett fogyasztási cikkek (133), fűtés
(1944), mosás (716), világítás (268), épület fen-
tartás (1201), kiadás kiadás (432). Összesen te-
hát az évi kiadás 3 évi átlag szerint számítva
19742 korona.

Erre az ápolási díjakon kívül 1408 k. fe-
dezetünk van. Az ápolási díjak beszedése után
a múlt évben 183 k. hiány mutatkozott, e hiány
azonban ez év főjainán a befolyt, hátralékos
ápolási díjából fedezetet nyert.

Az állami intézettől nyert garancia mellett
50 ágy állandóan be lesz töltve, tehát az évi
ápolási napok száma 18250. Így tehát 1 k. 80 f.
napi ápolási díj mellett az évi bevétel 32850 k.
lenne. Ez összeggel mint fedezetel szemben a
szükségelt kiadás a következő: Gondnok (900),
négy ápoló fizetése (140) egy főápoló (400),
szolga-kapus (143), egy betegőr (400), irodaszerek
(100), élelem á 70 f. (12775), kapus élelme (107),
öt ápoló élelmészése (1825), segéd-orvos élelme-
zése (400), orvosszerek (1000), évi felszerelés
(1700), fogyasztási cikkek (133), fűtés (1940),
mosás (716), világítás (268), épületfenntartás
(1201), vegyes (432), segédorvos fizetése (800),
igazgató főorvos fizetése (800). A dologi kiadás
tehát évenként 27509 k. lenne. A bevétel és ki-
adás között tehát a különbözöt 5341, a mihez
hozzáadva a kórházi alapból eredő biztos rüde-
zetet, 6749 koronát nyerünk, mint tiszta hasznot.

Az első év jövedelmét a szükséges átalaki-
tás költségei felemésztének, a későbbi években
pedig ez az összeg mint biztos jövedelem folyna
be pénztárunkba.

E számadatokat az intézmény anyagi előnyeit
igazolják s így nem tehető fel, hogy ennek a
kivitele akadályokba ütköznék annál is inkább,
mert e kérdésnek illetén megoldása forgalmunkra
nézve is határozott nyereség volna.

— Mit beszélsz?

— Nem érted, ugy-e? emelte két zavaros
szemét a legényre, no hát mindjárt elmondom.
Csak hallgass ide. No ugy-e, hogy Kis Ferencz,
az én uram erős ember volt? kezdte Agnes.

Erős bizony. Fejszével se lehetett volna
talán hamarosan agyonütni.

— És mégis meghalt. Hamar meghalt,
folytatta tompán az asszony.

— Meg hát. Csakhogy az ő nyavalyája
erősebb volt a világ minden fejszéjénél.

— Az orvosok nem ismerték az ő nya-
valyáját, a világ csak nem is konyított hozzá,
egy tudott csak vele valamit, egy látott tisztán:
a beteg maga.

Görösös nevetés vett erőt Agnesen, azután
borzongással folytatta:

— Utolsó szava az volt hozzám: Agnes,
te iltél meg, tudom, hanem most kényszerítelek
az élő Istenre, itt esküszöl meg nekem, hogy
nem lesz Bognár Gyurié az életben soha. Ne
félj! nem adlak föl, az emberek ne itéljenek
fölötted; itélek én, a haldokló s itél majd az
igazságos Uristen. Mindennap eljövök hozzád
meggyőződni, felőle, hogyan tartod meg az
esküdet.

Bognár Gyuri remegni kezdett, mint a
nyárfalevél, a mint azt a rettenetes asszonyt
ott a keblén tartotta. Feje zúgott, az esze
zavart volt.

— Agnes! kiáltott fel keserűen, mit hal-

ÚJDONSAGOK.

A lelkigyakorlatok vége. A hitélet
fellendülése, a buzgóság fokozása, az
erkölcsösség fejlesztésének hatalmas esz-
közei népművészek, a konferenciái, beszél-
ések a szentgyakorlatok Rendkívüliségük,
közvetlen formájuk, nagyon észlelveket.
Az Oltáregyesület egésze alatt, évenként
advent körül az intelligens hölgyek ré-
szére tartatni szokott szentgyakorlatok
eredményéről mindenkori a legkedvezőbb
nyilatkozhatunk. A szentbeszédnek
látogatottsága, a résztvevők nagy figyelme,
a szónok iránti bizalom legszebb jelei.
Tomcsányi Jézustársasági atya mély tudása,
kedves modora, lebilincselő előadásának
varázsa, a beléje helyezett bizalmat évről-
évre csak fokozni képes, a hallgatóság-
nak szavakat meghaladó számát a jó
páternek nem nehéz összetartani. Szőgyény
Marich Julia Ó Moltósága, az Oltáregye-
sület elnöknője a hölgyek gondolatát
leste el, a szívek érzelmét tolmácsolta,
midőn oly szép szavakkal köszönte meg
Tomcsányi atya önfelelőző fáradozását s a
„Ferencz József“ nőnevelő nagyon-
tisztelendő főnöknőjének szíves készségét,
hogy ez intézet nagytermét e tanulságos
lelkigyakorlat megtarthatására átengede.

— **Uj plebános.** A Zimándy Ignác nyu-
galomba vonulásával megüresedett török-bálinti
plebánia javadalomra a plebánia kegyura,
Reitter István Weicher Miklós örömi plebánost
praesentálta.

Kinevezés. A soproni posta és táviró
igazgatóság a polgárdii kir. posta és
táviró hivatal póstamesterévé Pákay
Béla posta és táviró kiadót, ottani
helyettes póstamestert nevezte ki.

— **Az Oltáregyesület szentmiseje** jövő vasár-
nap azaz december hó 2-án délelőtt 10 órakor
a szemináriumi templomban fog a Mindenhatónak
bemutatattani.

— **Esküvő.** *Hulfesz* Vilmos okl. gazdász,
pátkai birtokos ma délelőtt esküdték örök ház-
ságot a lovasberényi róm. kath. templomban Brannert
Mariskának. Isten áldása és tartós boldogság
kövesse a szent frigyot.

lok, Agnes? Te gyilkos vagy? Oh, mondd, hogy
hazudtál, mondd, mondd, hogy szó sem igaz az
egészből.

— Nem hazudtam, volt a kísérteti válasz,
megesküdtem az uramnak. És ő aznapról fogva
eljön minden éjszaka utáná nézni, hogyan tar-
tom meg a haldoklónak tett hitemet... Ott
van... Ni... Már ott van Gyuri, segits!

Vélőtrázó sikoltás hangzott el ajkáról.
Görösösen fogózott bele a legénybe, mintha attól
várt volna védelmet, oltalmat a kísértet ellen.

Bognár Gyurinak lüdbörzött a háta. Egész
testében remegett, szívébe vad kétségbeesés
lopózott. A mint révedező tekintetét körüljár-
tatta a szobában, rettentő nyilallást érzett a
szíve táján: ő is látta a kísértetet, látta Kis
Ferenczet... Fenyegetőn emelte föl kezét
ellene.

Meg tudott volna örülni bele. Leszakította
a bűnös asszonyt kebléről s eszevesztetten rohant
ki a szobából. Kísértettel, bünnel s rossz lélek-
ismerettel nem mérte fölvenni a küzdelmet.

Másnap temették Özvegy Kis Ferenczét
kísérték örök nyugvóhelyére. Az orvosok azt
mondták, guta ütötte. Hanem a faluban jól
tudták, hogy más baja volt. Bolond volt
szegény.

Kincs látván.

— **Vörösmarty emlékezete.** A „szatmári nővérek” vezetése alatt álló „Ferencz József nőnevelő intézet” növendékei *Vörösmarty Mihály költőkirály százados születésnapja évfordulóját* ma délután (nov. 29.) 8 órakeresztül a következő műsor keretében ünnepelték meg: Rapsodia Liszt Ferenczről, négy kére, zongorán előadták *Kaltenacker Ilona* és tanítónője. — Honszeretet, *Vörösmarty Mihály*tól, szavalta: *Kardos Mariska*. *Ezer éves magyarok hazája, Markos Gyulától,* szavalta *Flits Emmike*. *Buvár Kund, Vörösmarty Mihály*tól, szavalta *Héjy Irma*. *Vörösmarty, Koroda Páltól,* szavalta *Madarassy Böske*. *Magyar dalok*. *Czimbalmom* előadta *Kovács Sári*. Szózat *Vörösmarty Mihály*tól, két hangra énekelték a növendékek. Együttal megjegyezzük, hogy az intézet tanuló ifjusága a tisztelendő nővérek vezetése mellett *holnap délelőtt 10 órakeresztül* fogja a költőkirály szobrát megkoszorúzni.

— **Arany lakodalom.** Magyar-Álmáson lélekemelő s kedves jelenetekben gazdag ünnepély folyt le f. hó 25-én. E napon ugyanis — mint ottani levelezőnk írja — a rom. katb. templom régi, hű szolgálója, *Arpásy József* egyházi és neje *Róka Katalin* ötvenéves házasságuk évfordulóját ünnepelték. Az öszbeborult főlegény *Ujlaky Kálmán* községi jegyzőt kérte fel a násznagyi tisztre, a mit nemcsak hogy örömmel teljesített, hanem az ünnepelő közönséget vendégszeretők házánál meg is vendégelte az arany lakodalom napján. A nászikalás *Kindl Ferencz* községi képviselő volt, a kitüntető vőfélyi szerep pedig *Keller Gyula* nyug. tanítónak jutott. A lakodalom napján a násznép, mely a násznagyoknál kívül a veterán házaspár gyermekeiből és unokáiból állott, d. e. 10 órakeresztül szent misére ment, a hol mise után *Nagy Lajos* plebános a nagyszámu ájtatos közönség jelenlétében szép és megható ima kíséretében megáldotta a stólával összekapcsolta az 50 éven át szeretetben élő házaspárt; megható volt a tisztos öregek örömkönyve, mely könnyekre fakasztotta a jelenlevőket is. A lélekemelő szertartás után *Ujlaky Kálmán* jegyző házánál a szertre méltó s nemes szívű háziasszony várta a násznépet gazdag lakomára, melyre az ósz vőfély helyi szokás szerint már a reggeli órákban meghívta a vendégeket, a kik a késő esti órákig maradtak együtt a vígadásban. Örömkönyvek voltak a házaspár bucsuszavai s a kik közvetlen tanúi voltak e jelenetnek, feledhetlen lesz előttük a pompás lakomával egybekapcsolott nászünnepe.

— **A katolikus legényegylet ünnepe.** *Vörösmarty Mihály* ünnepeléséből a helybeli kath. legényegylet is kiveti a maga részét, a vasárnap este 8 órakeresztül kezdődő ülésével. Az ünnepi beszédet *Bilkei Ferencz* az egylet m. elnöke fogja tartani. Szaválni fognak: *Sziksz József* (A vén cigány), *Háden S.* (Petike), *Németh Károly* (Élő szobor), *Jászper Ferencz* (A kis gyermek halálára), *Károly János* (Szózat), egyleti tagok. Az ünnepély előtt és után az egylet ének kara *Geiszt József* tanítótól, az egylet titkárának vezetése mellett fogja énekelni a Hymnust és a Szózatot. — Ezzel az Egylet megkezdí szokásos évi felolvasó estélyét, a melyeket vasárnap estéknél tart. Az érdeklődő közönséget mély tisztelettel meghívja az *Elnökség*.

— **A rendőrség figyelme.** Nem hallottunk, van e már tudomása rendőrségünknek arról, a mi a napokban a felsővároson, a *Bogya-féle* vendéglőben történt. Egy kovácsmester és egy földműves összevesztek, az utóbbi erősebb volt az elsőnél és beleamázolta ellenfelét a sarba, a min az annyira felbőszült, hogy hazarohanva revolvért hozott s ellenfelére három lövést tett.

A lövések szerencsére nem találtak, sőt az élethallású rendőrség sem vett eddig róla tudomást.

— **Ujárású állatorvos.** *Mentler Béla* kápolnásnéyi lakos, okleveles magán állatorvos a főispán folyó hó november 23-án a helybeli járás tisztelbéli járási állatorvosának nevezte ki. A körülmények ily alakulásával *Kápolnásnéyk, Velencez és Gárdony községek* érdekelt birtokosai azon kéréssel fordultak az alispánhoz, hogy az új járási állatorvist a nyéki, velencezi és agárdi vasúti állatrakodó állomásokon az állatok vizsgálatával bízza meg. Kérélmöket azzal indokolják, hogy a jelenlegi viszonyok között állatszallítványaik a kellő időben rendeltetési helyükre nem juttathatják. Az alispán méltányolva a kérélmot, *Takács Miksa* állatorvos egyidejű felmentése mellett a nyéki és agárdi állomásokról teljesítendő állatszemplével *Mentler Béla* tb. járási állatorvist megbízta, ki a nevezett állomásokhoz közelebb lakik és így minden egyes kiszállás alkalmával az eddiginél esetenként 2 koronával kevesebb költségbe kerül.

— **Eljegyzés.** *Schlesinger Gyula* a helybeli *Schubert* és *Schlesinger czég* beltagja eljegyezte *Deutsch Gizella* kiskasszonyt. *Deutsch József* nagykereskedő leányát Bécsből.

— **Új táncztánár.** *Lapi Kálmán* okl. illem és táncztánár, verseny diszkolevő tulajdonosa jövő hó 1-jétől kezdve szarka-utca 2. szám alatti termében tánczórát ad. Magánórát is elfogad. A közönség figyelmébe ajánljuk a fiatal táncztánárt.

— **Czigány vakmerőség.** *Kovácsi Géza*, a Pásztori-féle gyógyszerárban alkalmazott gyógyszerész-segéd vígadni, mulatni akart s ezt meg is tette s az öröm pohár után nem maradt el az öröm sem. Az új folyamán ugyani előrelaladott borközi állapotban az *Ósz-utczai Nemzeti kávéházba* is betért s ott egy aszhoz ült, hol néhány pinczér mulatott. Ivás közben jó kedve kerekedett, huzatta a cigányokkal s néhány roppogó bankon kívül peszgovél traktálta a fekete bőru társaságot. A banda, mely *Magda* előnévvel dicsekszik, már elhagyta a kávéházat, midőn ma reggel 5 óra tájban *Kovácsi* is hazafelé törekedett. *Babai* Antal látta a kávéházban, hogy *Kovácsinál* sűrűn vannak a bankók, megirigyelte s szemet vetett rá. Várta tehát az alkalmat. Előbb a *Szinger* péknél kurázsit ivott s aztán a Nemzeti kávéházzal szemben levő *Schwarz-féle* bolt előtt készenletben volt. Ott álltak mellette *Dezso*, a primás és *Sándor* a czimbalmos. Az áldozat nem sokáig késett. Kijövén a kávéházból megint vitálta a fekete gyerekeket egy kis gügyirre. *Babai* visszautasította az ajánlatot s civakodni kezdett *Kovácsival*, a kinek végre is civakodás közben 22(6) koronát tartalmazó erszényét elvette s futó lépésben az *Ósz-utczán* a *Kigyó-utczába*, majd a csatorna parton egész a korcsolya egyletig ment el s itt a *Gervein-féle* ház tájéknál egy gyepetglát kiemelve a partból a tárczát alá temette. *Kovácsi* észrevette a dolgot, azonnal a tolvaj után iramodott, a sötétségben azonban a *Kigyó-utczá* végén elvesztette szemé elől az üldözöttet. *Babai* a történet után a *Szinger péknél* két friss kiflit vett s mint a ki jól végente dolgát, nyugalomra tért. Az eset a rendőrségnél bejelentetvén először *Kovács* Lajos ügyeleti rendőrbiztos, majd *Polczar Péter* alkaptány szorgos nyomozása folytán *Babai kére* került s bár egy ideig konokul tagadt, később beismerő vallomást tett s elveszette az alkaptányt a bankók s irjához, s honnan azok fel is támadtak *Kovácsi legnagyobb örö-*

me. Ószintén örvendünk a rendőrség sikeres firtaczásán. *Babai* még ma az ügyesség birtosnébe került.

— **Felhívás a helybeli jót. négylet. Összes Tagjához!** A költőkirály *Vörösmarty Mihály* kegyeletes emléke iránt, 100 éves születése évfordulóján hálóját a helybeli jótékony négylet azzal rója le, hogy a folyó évi deczember 1-én tartandó ünnepély alkalmával szobrára koszorut helyez. Felkérnek az egylet összes tagjai, miszerint a koszoru költségeihez bármily csekély adományt folyó évi november hó 30-ig *Ré* Istvánné pénztárnokhoz beküldeni sziveskedjék. Az adományok a helyi lapokban névszerint nyugtáztatnak. *A jótékony négylet választmánya.*

— **Törvénykezés.** *Tóth János* 19 éves kocsis október hó 29-én gazdájától, *Mészaly* Aron sárbogárdi lakostól egy, 100 koronát meghaladó összeget tartalmazó pénztárczát-takarítás közben ellopott, s abból 40 koronát még aznap elmulatott. Tegnap délelőtt tartott ez ügyben a helybeli kir. törvénytész *Keczán* törvénytészki bíró elnökelete alatt főtárgyalást, a melynek folyamán a vádolt teljes beismerésben lévén, az enyhítő körülmények figyelembe vételével lopás vétségé miatt 4 havi fogházbüntetésre, 3 évi hivatalvesztésre, s 45 kor. kár megtérítésére ítéltetett. Ugy a vádolt, mint a vádhatóság képviselője az ítéletben megnyugodott, tehát az ítélet jogerős.

— **A legújabb vesszőparipá.** A „*Székesfejvári Hirlap*” szerkesztője legújabbán ismét egy vesszőparipán nyargalózik, a mi az ő tisztos korában semmi esetre sem lehet megvetendő látvány, pláne még ha a zsebkendőt is odaképzelvejük. A legújabb vesszőparipája az, hogy a kormánypart Fejérvárot szövetezik és szövetkezzék a néppárttal. Bizony egy kisit túresza az ilyen tervezgetés épen az ő részéről, a ki csak a minapában is hasábszámra zokogott, hogy a néppárt még a kormánypartti *Győrffy Gyula* kerületében is merészelt gyűléseket tartani. — Sovány vigasztalás részére azért is, mert hiszen a függetlenségi párt nimbuszának megtépésén itt Fejérvárot neki is jócska rész jutott. Hiszen mindig karontfogva láttuk őt a helybeli kormánypartti lappal, mikor arról volt szó, hogy városunk jelenlegi képviselőjét minden időkre népszerűtlenné tegyék. Mi, a néppárti lap, mindig kiméletesebbek voltunk a függetlenségi képviselőjével szemben, mint ő. És ime, a kis kedves, most mégis ő igyekszik a saját botlásait a más nyakába varni. A néppártra még ilyen vádat, hogy a kormányparttal szövetezik, úgy sem igen fogtak, legyen az ővé a dícsőség hervadtatlan palmája, tétessen rá mába és gyönyörködjék benne üres óráiban. — Hanem talán könnyebben megfordíthatnók a vádat mi. Talán majd a függetlenségi párt fog beképipát nyomni a kormánypartt kezébe. Sok példát hoztunk ám mi már fel, mikor a korcez függetlenségi vezérek mamelukokká lettek.

— **Influenza.** Mikor egy pár évvel ezelőtt, az ilyen csalékony, nedves, ködös időben bennünket meglepni szokott beteget az orvosok „influenzá”-nak nevezték ei, alig tudtuk magyar ajkunkkal ezt a szót kimondani. Napjainkban azonban már annyira elterjedt és divatosvá vált ez az elnevezés, hogy már a katona-lovak is igényt tartanak rá, mert — a mint a dzsidász-ezred parancsnoksága a helybeli törvényhatóságokat értesíti, — „a József főherczeg és *Pirosalma* kaszárnnyákban a lovak között az influenza kiütött.”

— **Halálozás.** Részvétel vettük a gyászszert, hogy id. *Pénzes Józsefné* tegnap 49 éves korában meghalt. Az elhunytat holnap d. u. 3 óraker helyezik nyugalomra a csutura-temetőben. Férfje, gyermekei s unokái gyászolják.

— **Megkezdődött a korteskedés.** A Rakáts Lajos és Marschall Mátvás elhalálozása folytán megüresedett két bizottsági tagsági helyet jövő hó 16-án töltik be. Mindkét biz. tagot a palotavárosi polgárság választja. A külvárosi vendéglők festett asztalai körül már élénk vita folyik a jelöltek illetőleg s a közhangulat *Kostyelik Ferencz*, a ráczváros „kurucz magyar“-ja, közéletünk e lelkes és önzetlen harczosa mellett foglal állást. A mennyiben pedig *Horváth Mihály* vendégfogó megválasztása is bizonyosra vehető, nagyobb nézeteltérés híján zajtalan választásra van kilátás.

— **Dicső trümvírátus.** *Pátkai József* Basch Adolf volt mindenese tegnap egy kissé ittasan a „Ponty“ vendéglőbe került s ott murcsi mellett baráti frigyét kötött *Grón* Bálint rovott multu esavargóval és *Jóna Pál* faczér péksegéddel. *Pátkai* győzte pénzzel, a barátság zavartalan volt. Még tegnap a délelött folyamán betértek egy feketére „*János bácsi*“ sokszor emlegetett Megyeház-utcai kávémerésébe, a honnan aztán kijövéen *Pátkai* ama szomorú meggyőződésre jutott, hogy saját tulajdon koronái gazdát cseréltek. A két jó barát ekkor már búcsút vett tőlgy, hogy a rendőrségnek már gondot adott a keresés. De mégis sikerült a találkozás. *Jóna Pál* a Nádor-utczán sétált s a boltokban tett alázatos látogatást, *Grón* pedig a „Fehér báránny“ éttermében villásgöngyölt s csak azért haragudott a rendőrré, mert a legjobb falatjától kellett megválnia. Újabb találkozásuk a járás-bírósnágnál lesz.

— **A helybeli D. V. műhely munkásai a költő király emléket a következőkép ünneplik meg:** Szombaton az ünnepély napján általános munkaszünet. D. u. fél 5 óraker gyülekezés a vasuti tisztakar kertjénél, honnan faklyás menet indul zene mellett a szoborhoz. 1. Az ünnepélyt a vasuti dalárda nyitja meg a Hymnus eléneklésével. 2. Ünnepi beszéd. Tartja *Orbán* Ferencz. A szobor megkoszorúzása. 3. Szózat. Éneklé a dalárda. 4. Az élő szobor. *Vörösmarty*tól. Szavalja *Hedrik* József. 5. Szent az érzet. Éneklé a dalárda. 6. Záradékol a zene eljávta a Hymnuszt. — Megjegyezzük, hogy a menet az Apácza-, Zöldhegy-, Kórház-, Szarka- és Kossuth-utczákön, továbbá a Megyeház-téren át vonul a szoborhoz. — A felvonulásmál a rendet *Gödl* Károly mernök, tüzelőtőparancsnok vezetése mellett a vasuti tüzelőegység s a műhely-munkásokból alakult rendezőség fogja fentartani.

Szinház.

Operett előadás.

Kedd, november 27.

Ma este a pajzánkodó operett-muzsa vonult be Thalía csarnokába. Csintalan koboldjai a jókedv és humor kíséretében, félfegyverkeze az élcz és szatira csipős fullánkjaival, s a bohókás zene fölbelemészó dallamaival. „*A kis alamuszi*“, a pajzánkodó muzsának egyik igen sikerült terméke, csipős ugyan, de szerencsére nem túlságos triviol, s a mi fő, mulattató. Tartotta is jó kedvvel három egész órán keresztül a nevetéslől ki nem fogyó közönséget. De meg a költészet sem volt száműzve belőle, megszemélyesült az *Lévai Sárka* (Renard cícomte) kedves alakjá-

ban. A javíthatatlan nőhódító vicomte, kinek üde fiatalágában oly sok poezis van, *Lévai Sárkánál* jobb személyesítőre alig találhatott volna. Minden egyes jelenetében a költészet üde illatát hozta magával, s jókedvének aranyos derűjével megbabonázta a sziveket. Azt hisszük, hogy a kis primadonna minden tulzástól ment természetes játékával, s kedves személyiségével egy csapásra meghódította magának a közönséget, melynek nem kételkedünk mindvégig kedvence is fog maradni. Mellette *Mányai Aranka* (Sarah) ért még el nagy sikert hatalmas énekművészetével, bár ezt még csak a nagyobb szabásu énekszerepekben fogjuk igazán élvezhetni, a hol teljes mérvében érvényesülhet. Ha még sorra vennénk a többi szereplőket is, végeredményképen azt constatálhatnánk, hogy kifogást vajmi keveset emelhetünk ellenük, s ezzel azt hisszük, igen sokat mondunk. Ügyes és szimpatikus primadonna, elsőrangú coloratur-énekesnő, jó baritonista és buffő, lelkiismeretes rendezés és kiállítás, — mi kell több egy jó operett-előadáshoz. Mindez pedig a mai estén nem hiányzott. Ha színészeink mindvégig hívek maradnak ezen programjukhoz, ugy édes örömmel fogjuk elfeledni a Szalkay-féle hiányos és érdektelen operettelőadásokat. Egyelőre az ajánljuk, hogy a ki szereti a jó muzsikát, s kellemes hangulatban akar egy-egy estét eltölteni, az látogasson el néha-néha szintársulatunk operett-előadásaira.

(—).

Szerda, nov. 28.

„*A czifra nyomorúság*“, *Csiky* Gergely társadalmi sziműve ment bizony kicsiny közönség előtt. Pedig *Csiky* társadalmi darabjai, melyek a még csak nem régmúlt kor részben ma is élő alakjait sokszor talán tul-ágos realismussal festik, annak idején nagy vonzerővel bírtak. — Persze az izlés igen változó. A legéresebb helyezetek s a jellemző alakok egész gyűjteménye található fel *Csiky* műveiben, még a leglazább munkájában is van néhány érdekes jelenet s egy pár ujserű jellemző vonással bíró alak. Nem kutat mélyen az emberi lélek rejtelmeiben, nem foglalkozik pszichologiai feladatok megfejtésével, hanem csak az egyszerű társadalmi életet állítja elének. „*A czifra nyomorúság*“-ban is a külszint mutalni köteles zsempások kezeiben élő hivatalnokok életét jellemzi.

Magáról az előadásról csak kedvezően nyilatkozhatunk. *F. Lányi* Irma (Eszter) érzelmes és kifejező játékával egészen megnyerő rokonszenvűnket a szegény leány, a szerencsétlen asszony részére s örültünk visszatért boldogságán. *Póti* Frídaól (Bella) szintén csak dicséretet mondhatunk; ugyszinté *Szevényi* Emiliáról is (Mézesné), ki az urí asszonynya lett szakácsné szerepében meggyőzött bennünket arról, hogy igen jó komika. *Halnay* (Paprádi) *Déri* (Tarczali) *Szathmáry* (Bálnay) a darab komoly szerepeiben igyekeztek; *Tisztay* (Csoma), *Kondás* (Mádi) pedig az öt leánnyal megáldottapidias és a hivatalba nem járó tiszteletbeli segéd fogalmazót ügyes jóüzű alakításai ábrázolták. (g)

Irodalom.

— **Szent-Czeccília** történeti regény, *Herczenbach* után írta: *T. Pelikán* Kr. Kath. ifjuságunk, hogy nem tud hitéért bensőséges odaadással lelkesedni, nagy oka, mert elhanyagolja magasztos eszményképek tanulmányozását, követését. Ha a martírúragos első századok aktáit figyelőmel olvassuk, előkelően kimagaslók *sztent Czeccília*, aki mint előkelő patriczius nő zsenge korában meghalt hitéért. Történeti regényben, korhűen mutatja be ezen dicsőült szüz vértanu életét,

szereplését a jelen könyv. Ha-épülni akarunk, vagy gyermekeink lelkületét a hit érdekében megnevelíteni óhajtuk, olvassuk el ezt a szép történetet. Fűzve csinos kiállításban 1 k., díszesebb vászonba 1 k. 20 v. 1 k. 50 fillér. Sac. ee. ss. á 30. Megrendelhető *T. Pelikán Krisszó* kiadásában, *Budapest VII. Csömöri ut 32.*

— **Költő Királyunk, Vörösmarty Mihály élet-története.** A magyar népek elbeszéli *Bodnár Gáspár*. Ily czimű, szép kiállítasu és érdekes tartalmu könyvet vettünk, melyben *Bodnár Gáspár* ismert írónk valójában a nép nyelvén ismereti a költők királyának élet-történetét. Senki sem bánja meg, ha a könyvet megrendeli, mert oly ügyesen, világosan, szépen folyó magyaros stílussal van e könyvben összeállítva *Vörösmarty* élete, hogy a nép minden sorát megérti, a művelt ember pedig gyönyörködik benne. A népek, sőt ifjuságunknak is a nagy költő születésének száz éves ünnepe vagy a közelgő karácsonyi napok alkalmából szebb, hasznosabb könyvet alig adhatunk. Ilyen népies modorban *Vörösmarty* élet-története eddig valóban nem fergott közken. Meg-érdemli e derék könyv. (melynek ára valóban olcsó: 70 fillér (35 fr) hogy a legszelesebb körben terjedjen el. Megrendeléseket *Bodnár Gáspár* tanár czimén Szatmára kell intézni.

— **Révai kalendárium.** A Révai-czeg a jövő évre kalendáriumot adott ki, mely csekély jegy-irodalmi részen kívül a czég kiadványainak szép-zékét foglalja magában.

Felélős szerkesztő: **Chay Antal.**

Borovicska, törköly-pálinka és szilvorumot

ajánl 5—10 és 14 literes kosárüvegekben, posta-utánvét mellett

Szepesi borovicskának literjét . . . — frt 70 kr. Erdélyi 3 éves törköly-pálinka literjét 1 frt — kr. Slavoniai 3 éves szilva-pálinka literjét 1 frt — kr.

Mérey Sándor,

Budapest, VII., Csömöri-ut 29. szám.

Keresztény, lelkiismeretes kiszolgálás és az áru tiszta, természetes valóságáért szavatosság biztosittatik.

Husz hektó ó-bor eladó!
Bővebb értesítés nyerhető:
Székesfehérvár, Jókai-utca
4. szám.

HIRDETÉSEK
felvételnek
jutányos áron
kiadóhivatalunkban

(Iskola-utca 4. sz.)

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.